

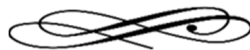
пам'ятки радянського руху Опору; джерела особового походження); 2) зображально-аудіальні документні джерела (технічно-графічна документація; військово-картографічні документи; фотодокументи; аудіовізуальні документи; аудіальні документи) [3].

Документологічна парадигма дає можливість розробити таку класифікаційну модель документних джерел, яка ґрунтується на схемах управлінської документації українських вчених Я. Калакури, С. Кулешова, В. Бездрабко, І. Матяш та інших. Управлінська документація: документні джерела нормативного характеру; громадсько-політичні документні джерела; організаційно-розпорядчі, протокольні-стенографічні документні джерела й офіційне листування; планово-облікові документні джерела; контрольно-звітні і статистичні документні джерела. Документні джерела особового походження структуровані за принципом адресної комунікації: документні джерела автокомунікативного характеру; документні джерела з фіксованою адресною комунікацією; документні джерела з нефіксованою адресною комунікацією. Аудіовізуальні документні джерела: кінодокументні джерела; фотодокументні джерела; аудіальні документні джерела.

Запропонована класифікаційна модель документних джерел Другої світової війни дає змогу ефективно здійснити аналіз тематичного комплексу документних джерел. Безумовною та найбільш достовірною групою джерел є управлінська документація, яка визначала стихійно утворену ієрархічну модель управління і різнопідпорядковану (партійну, військову, безпекову тощо) систему керівництва на початкових етапах війни, а також встановити схеми документних комунікаційних зв'язків у структурі військово-політичного керівництва держави в умовах її перебудови на військовий лад.

Список використаних джерел:

1. Бездрабко В. В. Управлінське документознавство: навч. посібник для вузів. К.: Четверта хвиля, 2006. 208 с.
2. Кулешов С. Г. Управлінське документознавство. К., 2003. 57 с.
3. Ковальська Л. А. Джерелознавчий дискурс історії радянського Руху Опору (1941–1945 рр.). Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 462 с.
4. Швецова-Водка Г. М. Документознавство: навч. посіб. К.: Знання, 2007. 398 с.

Литвинська С. В., канд. філол. наук, доцент

Юрченко В. О., канд. іст. наук, доцент

Національний авіаційний університет, м. Київ;

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

ВЕБ-САЙТ ЯК КОМУНІКАЦІЙНИЙ КАНАЛ І ДЖЕРЕЛО ІНФОРМАЦІЇ У СФЕРІ АВІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

Сайт є інформаційним ресурсом і оптимальним способом інформування. Веб-сайти надають доступ до інформації віддаленим користувачам і прості у використанні.

Наразі існує багато ресурсів, які містять інформацію про авіаційну сферу. Так, Міжнародна організація цивільної авіації (далі – ІКАО) досліджує проблеми міжнародної організації цивільної авіації, створення аеропортів та аеронавігаційних засобів, розробляє міжнародні стандарти для проектування й експлуатації повітряних суден, правила використання обладнання, засобів зв'язку та управління польотом; сприяє уніфікації митних,

імміграційних та санітарних правил. Уся ця інформація розміщена на офіційному веб-сайті ІКАО [1].

Державна авіаційна служба України (далі – ДАСУ) [2] також має свій офіційний веб-сайт з великим інформаційним контентом. Це важлива інформація про діяльність ДАСУ, комерційну експлуатацію літаків, особливості функціонування аеропортів. Розділи «Новини» та «Оголошення» містять оперативну інформацію для пілотів та пасажирів. Сайт працює в тестовому режимі й постійно оновлюється. Зручні переходи на веб-портали та веб-сайти органів державної влади України та міжнародних організацій. Користувачі сайту мають можливість спілкуватися з ДАСУ в розділі «Громадська взаємодія». Нормативно-правові документи та інструкції з організації польотів знаходяться у відкритому доступі. Інформація на сайті представлена двома мовами – українською та англійською.

Особливу увагу приділено питанням аеронавігації та безпеки польотів. Рубрика «Авіаційна безпека» містить інформацію про систему обов'язкових попереджень та рекомендацій щодо безпеки польотів. Матеріали з організаційних особливостей повітряного руху, навігації, зв'язку, обслуговування авіаційної інформації та метеорологічного обслуговування розміщуються в рубриці «Аеронавігація». У розділі «Транспортування небезпечних вантажів» надається інформація про отримання спеціального дозволу на перевезення небезпечних вантажів оператором. Наступна вкладка «Комерційна операція» надає інформацію про реєстрацію літака і придатність до польотів. Тема «Пасажирські перевезення» розкриває інформацію про сертифікацію оператора, ліцензування, експлуатацію повітряних ліній, інформацію про затримки рейсів. Наступний розділ «Обов'язкове авіаційне страхування» містить інформацію про обов'язкове авіаційне страхування, міжнародне повітряне право і законодавство Європейського Союзу про авіаційне страхування.

Однак питання безпеки польотів відображене не лише на веб-сайтах ІКАО та ДАСУ. Оскільки концепція безпеки тісно пов'язана з концепціями авіаційних аварій та інцидентів, викраденнями, то для підвищення безпеки необхідно знати типи та причини аварій. Інформація про аварії, інциденти та викрадення знаходиться на багатьох авіаційних веб-сайтах. Існує 25 найбільш популярних веб-сайтів: «Airliners. Net», «AirNav.com», «Aviation Safety Network», «DUATS», «Key Publishing», «OpenAirplane», «PPRuNe», «SKYbrary» тощо.

«AirNav.com» [4] є додатковим ресурсом для пілотів та авіаційних ентузіастів. Сайт публікує аеронавігаційну та аеропортову інформацію, оприлюднену Федеральною авіаційною адміністрацією (FAA), зокрема: відстань злітно-посадкової смуги, аеродромні трафіки, частоти аеропортів, операції в аеропортах, навігаційні координати та місцезнаходження, засоби радіозв'язку тощо. Така ж інформація публікується в довіднику аеропорту / об'єкта (A/FD), що оновлюється кожні 56 днів.

«Airliners. Net» [3] – веб-сайт про авіацію, що вміщує велику фотогалерею, форуми, статті про історію авіації. Вважається найбільшим веб-сайтом авіації (щоденна відвідуваність – 3 мільйони переглядів від 200 000 осіб). Фотогалерея веб-сайту досягла понад два мільйони зображень у 2019 році. Фотографії – це різноманітна довідкова інформація про літаки, авіакомпанії, зйомки місць розташування тощо. Форуми цього веб-сайту розділені на розділи цивільних і військових літаків, а також технічні теми. На сайті зареєстровано понад 160 000 осіб, а кількість повідомлень на форумі про цивільну авіацію перевищила 5 мільйонів.

Хоч веб-сайти «AirNav.com» та «Airliners. Net» дуже популярні, але найбільша частина інформації про авіаційні інциденти розміщена на веб-сайті «Aviation Safety Network» (далі – ASN). Цей веб-сайт відстежує авіаційні аварії, інциденти та викрадення [5]. База даних містить подробиці понад 11 000 звітів і оновлюється щотижня. ASN включає авіаційну базу даних з авіаційними дослідженнями, новинами, фотографіями та статистикою. Наразі понад 10 000 людей у 170 країнах світу користуються цією послугою. Місія ASN полягає у наданні точної та актуальної інформації про аварію та питання безпеки. На додаток до великої бази даних інцидентів і статистики є велика частина фотографій аварій.

Структура ASN складається з таких розділів: «Головна», «Авіаційна безпека», «База даних», «Дослідження», «Новини», «Фотографії», «Статистика», «Електронна пошта». У

розділі «Авіаційна безпека» є інформація щодо безпеки польотів. Вона вміщує «Звіти про безпеку промисловості (ІКАО, ІАТА, Аеробус, Боїнг)», «Інформацію про безпеку пасажирів», «Найбезпечніше місце в разі аварій», «Місцеположення в екстрених виїздах», «Захист безпеки», «Міжнародні ініціативи з оцінки безпеки».

База даних безпеки ASN містить опис більше 15 800 авіалайнерів, літаків категорій військового транспорту та корпоративних реактивних літаків з 1921 року. Дошки розслідувань аварій розміщені в розділі «Розслідування». Щоденні новини про авіаційні рейси публікуються в розділі «Новини». Розділ «Фотографії» містить фотографії літаків, зроблених до аварії; фотографії, зроблені після фактичної аварії та інші фотографії (ARFF, аварійні виходи, плакати безпеки). Узагальнена статистика також публікується.

Співробітники ASN відповідають на питання про список пасажирів літака, який зазнав аварії, надають інформацію про безпеку конкретної авіакомпанії або типу повітряного судна, інформацію про конкретну аварію.

Отже, результати дослідження інформаційного контенту веб-сайтів підтверджують актуальність проблеми авіаційної безпеки на міжнародному рівні. Єдиною метою розслідування аварії або інциденту є запобігання нещасним випадкам та подіям. З'ясовано, що документальні матеріали веб-сайтів «Aviation Safety Network», «AirNav.com» та «Airliners. Net» є джерелами досліджень і наукових дебатів. Так, дослідження проводяться відповідно до міжнародних стандартів та рекомендованої практики, як описано в Додатку 13 ІКАО «Розслідування авіаційних аварій та інцидентів» [1]. Хоча початкова фаза розслідування аварії може бути завершена протягом кількох тижнів або навіть днів, кінцевий звіт і рекомендації слідчих часто потребують років. Остаточний звіт складається з фактичної інформації про аварію, аналізу, висновків (ймовірної причини), а також містить рекомендації з безпеки.

Список використаних джерел:

1. ICAO UNITING AVIATION [Electronic resource]. Access mode: URL: <https://www.icao.int/Pages/default.aspx>
2. State Aviation Administration of Ukraine [Electronic resource]. Access mode: URL: <https://avia.gov.ua/>
3. Airliners. net: website [Electronic resource]. Access mode: URL: <https://www.airliners.net>
4. AirNav.com: website [Electronic resource]. Access mode: URL: <https://www.airnav.com>
5. Aviation Safety Network: website. [Electronic resource]. Access mode: URL: <https://aviation-safety.net>

***Панькевич О. О. , ст. викл.
Одеський національний політехнічний університет,
м. Одеса***

ПЕРСПЕКТИВИ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНОЇ СФЕРИ

Для світової наукової спільноти тема дуальної освіти не нова. Так, у Німеччині навчальні заклади готують майбутніх фахівців разом із підприємствами ще з 1969 року. Поступово досвід дуальної освіти перейняли в Канаді, Австрії, Швейцарії та інших країнах. Натомість в Україні експеримент із запровадження дуальної освіти розпочався офіційно лише в 2015 році. У пілотному проєкті взяли участь декілька закладів вищої освіти першого рівня акредитації.